

EYGA MÁLIÐ

ANNIKA SØLVARÁ

Stjóri fyri
Granskingarráðið

Kløøhn oh- og lukkilig!

Mær dámar ómetaliga væl summar partar av jólatíðini, men viðhvørt havi eg hug at flenna, tá eg hoyri og lesi um alla stákanina: “Eg havi kókað kleynur og vaska loft og verið til 7 konsertir og 5 jólahald í skúlanum, barnagarðinum, frítíðarskúlanum, arbeiðinum og bindiklubbanum og skriva 88 jólakort og ...Uff eg eri móð - Ert tú liðug til jóla?” Hmm, eg sigi sum ein vinkona á Facebook: “Liðug við hvat?”

Eg síggi Riu Torgarð fyri mær í sendingini Jólagoðtan fyri nøkrum árum síðani. Á einum steppara við eini agurk í aðrari hondini og einum hvíttkáli í hinari tivar hon: “Kløøhn oh-og lukkilig!” meðan hon steppar avstað. Heldur enn at taka uppá til jóla, so vil hon tapa seg. Hon roynir at sannføra seg sjálva um, hvussu lukkilig hon verður av at vera kløn og standhaftig, men gakk. Tað endar sjálvandi við, at hon dettur úti og kveylar eina karamelludós í seg. Soleiðis gongur nokk fyri flestu okkara í desember. Tú hevur eina ætlan, til tú fært eina aðra.

Eg skal ikki siga meg fría fyri at fáa onkrar stressknubbar av at fara til alt møgulegt jólaligt, men eg eri – næstan – givin at hava ringa samvitsku av tí, sum eg ikki havi tíð til at gera ella fara til, av tí ósunna, sum eg komi til at eta ella drekka, ella av tí, sum eg snøgt sagt ikki tími at fáast við. Eg haldi, at tað er ring samvitska, sum stressar allar mest. Ger tað nakað, at eg ikki tími at kóka kleynur? Nei, tí eingin inni hjá okkum etur kleynur. Hvat ger tað, um eg ikki geri høvuðsreint til jóla? Einkí, tí her verður eingin heima, uttan frensurin. Missur nakar nakað, um eg ikki nái til allar jóla-konsertirnar? Bara eg, og tað kann eg saktans liva við. Hvat ger tað, um eg eti riv einaferð um vikuna í desember? Einkí, var tað ikki riv, so var tað uttan iva okkurt annað. Vit hava gjørt av, at vit bara gera tað, sum vit tíma og finna tíð til, og eta tað, vit hava hug til, ikki tað “mann” skal í desember.

Fyri tað, so stákast vit til jóla. Jólaperurnar upp 1. desember, so vit fáa eitt sindur av ljósi í húsið. Adventsgávukalendara og sjokoláta-kalendara, heldur enn ein pakka hvønn dag. Til eina ørgrynna av jólahaldum, har vit hugna okkum saman við skúlafeløgum, starvsfeløgum, vinum og øðrum, eta gott og sleppa frá uppvaskinum. Eitt Excel ark til at halda skil á jólagávunum, hvat keypti eg til hvønn í fjør og fyrraárið, so tey ikki fáa tað sama hvørt ár og eingin verður gloymdur. Jólatræið sett upp og pyntað, tá tað liggur fyri, ikki tá kalendarin sigur tað, allarhelst ein sunnumorgun aftaná morgunmatin, meðan øll enn eru í náttklæðum. Keypta bøkur til okkum sjálvi áðrenn jól og lesa seint um kvøldið og út á náttina, so vit næstan ikki orka upp til arbeiðis og í skúla.

Sjálvir jóladagarnar eru kortini so siðbundnir, at har er einki, sum skal broytast uppá ella pilkast við, av tí sum liggur til okkum at bestemma, raðfylgjan er næstan líka kend sum í 90 ára føðingardegnum. Til Klaksvíkar lítaljólaaftan. Riv á middegi jólaaftan. Rokan og stákan av mati. Í kirkjugarðin at tendra ljós. Í kirkju. Eta gás og dunnu. Syngja um jólatræ. Jólágávur. Rómadesert við mandlu í. Midnáttarmessa úr Rom. Lesa. Sova. Aftur at eta. Gongutúr. Spæla eitt spæl. Lurta eftir útvarpi. Eta. Práta. Lesa. Eta meira...

Kløn verði eg avgjørt ikki av hesum, men lukkilig, tað verði eg.

KJAK

Viðmerkingar og lesarabrøv til Sosialin skulu sendast til teldupostadressuna:

post@sosialurin.fo

Ábyrgdin liggur á hvørjum einstøkum tingfólki

HØGNI HOYDAL

Vit hoyra tað so oftani millum tingfólk: “Júmen, eg vildi fegin gjørt nakað heilt annað, men eg kundi ikki.” Og soleiðis hevur ongin ábyrgd av nøkrum. Tey, sum taka avgerðirnar, standa ikki við tær. Men veruleikin er, at hvør einstakur hevur allar móguleikar at broyta viðurskiptini.

Í dag er triðja viðgerð av figgjarlógini fyri 2013. Andstøðan hevur gjørt sína egnu alternativu figgjarlóg, sum leggur eina heilt aðra leið fyri Føroyar. Hon hevur minni hall og ein heilt annan politikk. Alternativt varð felt á løgtingi. Men undir triðju viðgerð

í dag verða broytingaruppskotini lögð fram hvørt sær. Tá ber til hjá hvørjum einstøkum tingfólki at atkvøða ja ella nei til ávísu málini.

Millum broytingaruppskotini hjá andstøðuni, sum atkvøðast skal um, eru hesi:

Á rakstrarsíðuni:

- 19,5 mió. kr. til lønarframskrivingar hjá øllum almennum stovnum.
- 6,8 mió. afturat kr. til Strandfaraskip Landsins, so túratalið ikki verður skert og javnseting av ferðaseðlaprísnum.
- 4,6 mió. kr. eyka til eldra-røkt og heimarøkt.

- 5 mió. kr. afturat til Fróðskaparsetur Føroya.
- 2,5 mió. kr. til miðnáms-skúlatilboð til føroyingar við serligum avbjóðingum.
- 2,3 mió. kr. til Fountain Hús.
- Hægri játtan til umlætt-ingarheim fyri børn við serligum tørvi í Sandoyinni.
- 1,5 mió. kr. til Mentanargrunn Føroya og 3,3 mió. kr. til ymsar mentanar-játtanir.
- 1,8 mió. afturat til Kringvarp Føroya í mun til tað, ið játtað varð í seinastu viku.
- 10 mió. kr. til fyritiðarpen-sjónsøkið.
- At hækkingin í blokk-stuðlinum verður strikað.
- Umlegging av skattalætt-anum miðaður til lægru inntøkubólkarnar.
- Nýggjar inntøkur og aðrar umleggingar.

Á iløgusíðuni:

- 18,5 mió. kr. til Marknagils-depilin, ið vórðu skornar

- burtur í seinastu viku.
- 7 mió. kr. til nýtt Havrann-sóknarskip.
- 5 mió. kr. til at fyrireika Tjódleikhús.
- 2 mió. kr. til at fara undir at digitalisera bandasavnið hjá Kringvarpi Føroya.
- 4 mió. kr. til lestraribúðir.
- 3 mió. kr. til føroyskan eftirskúla.
- 3 mió. kr. eyka til Klaksvíkar Sjúkrahús (peningur, ið ikki er nýttur í 2012).
- 2 mió. kr. eyka til Mið-námsskúlan á Kambsdali (peningur, ið ikki er nýttur í 2012)
- 5 mió. kr. til orkugrunn, ið skal stuðla grønum orku-verkætlanum kring Føroyar.
- 7 mió. kr. til at gera seinastu kjarnuboringarnar í sbd. við Sandoyartunnil,
- 5 mió. kr. til at fyrireika Hvalbiartunnil
- 5 mió. kr. til borivogn og útgerð til smærri tunnils-verkætlanir.
- Eyka peningur til bústaðir til fólk við serligum tørvi í Eysturoynni.

Rentan av landsins lániskuld **2,8%**

JØRGEN NICLASSEN

landsstýrismaður

Í tíðindaskrivi í dag frá Landsbanka Føroya verður sagt, at landsstýrismaðurin hevur givið skeiva upplýsing um rentuna á landsins lánsbrævaskuld. Neyðugt er tí at kunna um málið.

Landskassin rindar í 2013 122 mió. kr. í rentu av landsins lánsbrævaskuld. Lánsbrævaskuld landsins er 4,3 mia. kr. Hetta gevur eina rentu á 2,8 %, og er tað hetta talið, ið landsstýrismaðurin hevur hildið seg til í Løgtinginum.

Einans at brúka nýggjasta – og minna - partin av lánsbrævaskuldini, sum tal fyri landsins rentukostnað gevur eina avmarkaða mynd av landsins rentukostnað. Tað eigur tí at undirstrikast, at landið rindar ikki 1,4 %, men 2,8 % í rentu, og verður hetta talið samanborið við lægru rentuna hjá Føroya Tele. Slík samanbering eigur at kunna gerast sum natúrligur partur av opnum politiskum kjakið á Løgtingið.